

[Rasmus Hansen.]

forslag om, at lovforslaget henvises til et udvalg på 15 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov nr. 336 af 16. juli 1948 om hjemmeværnets ordning.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3585; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1887).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Frode Jakobsen: Den nugældende hjemmевærnslov blev vedtaget i sommeren 1948 på et tidspunkt, da en almindelig forsvarsordning endnu ikke kunne gennemføres. Det gav anledning til kritik. Man fremstillede det som hovedløst at oprette et hjemmeværn uden at kende den helhed, hjemmeværnet skulle være en del af. På den kritik var svaret for det første, at et hjemmeværn skulle vi under alle omstændigheder have, for det andet, at et hjemmeværn under alle omstændigheder ville blive så at sige ens. Tiden har givet det sidste synspunkt ret. Det var forudset, at hjemmевærnsloven efter en forsvarsordnings vedtagelse skulle kunne optages til revision. Det er det, der nu sker, og så viser det sig, at de ændringer, der er tale om, ikke er gennemgribende. Det er i virkeligheden ikke så meget ændringer i det bestående som suppleringer til loven af 1948, f. eks. bestemt ved, at vi i mellemtiden har indført et selvstændigt flyvevåben. Man kan derfor nu fastslå, at den udformning, som daværende forsvarsminister Rasmus Hansen i sin tid gav lovforslaget, har været heldig, og man kan også fastslå, at det var et held, at man i 1948 ikke lyttede til de advarende røster fra det radikale parti. Det var et held, at man allerede på det tidspunkt kom i gang. Opbygningen af et hjemmeværn er ikke noget, som man kan løbe til. Fremskaffelse af våben, udrustning og ikke mindst tilvejebringelse af velegnede befalingsmænd tager tid. Des vigtigere var det at komme i gang. I mellemtiden er der bygget et hjemmeværn op på ca. 42 000 mand. Intet af arbejdet har været spildt, intet af det skal gøres om igen på grund af den senere forsvarsordning.

Man har talt om en fiasko for hjemmeværnet. Det må i hvert fald være folk, der ikke

har forstået et kuk af det hele. Da loven blev vedtaget i 1948 var der ingen, der drømte om, at hjemmeværnet kunne bygges op på frivillighed. De frivillige var, som det klart fremgår af loven, nærmest tænkt som et supplement, men vi har tværtimod oplevet den glædelige overraskelse, at tilgangen af frivillige har været så stor, at man har kunnet se bort fra det, som hjemmевærnsloven af 1948 regnede med som det normale, nemlig udskrivning. Man har kunnet gøre det, fordi det hidtil har været sådan, at man har haft fuldt op at gøre med at skaffe våben, uniformer og veluddannede befalingsmænd til dem, der meldte sig frivilligt. Indtil i dag har det i hvert fald været sådan, at det afgørende for tempoet i opbygningen af hjemmeværnet ikke har været tilgangen af mandskab, men materielle faktorer.

Hvorfor kunne man allerede i 1948 sige, at vi under alle omstændigheder skulle have et hjemmeværn? Et hjemmeværn har vi jo ikke haft før. Hvorfor var det pludselig blevet en nødvendighed? Jeg kan også tænke mig, at der stadigvæk er dem, der spørger: Kan et hjemmeværn være så forfærdeligt meget værd i vor moderne tid med det langtrækkende skyts, med det vældige flyvevåben o. s. v. Er det ikke en anakronisme, disse folk, der løber rundt og leger med et gevær om søndagen?

Hertil vil jeg sige: teknikken har ikke overflødiggjort et hjemmeværn, tværtimod, et hjemmeværn er netop blevet en nødvendighed på grund af den moderne teknik. Et dansk hjemmeværn er ikke udtryk for en ændret mentalitet herhjemme, vi er så lidt krigsbegeistrede som nogensinde, nej, det er simpelthen det tekniske svar på en teknisk udvikling. Krigens grundlov er, at et nyt våben afføder sit eget modvåben. Hjemmевærnet er et sådant modvåben mod tre nye våben, der først er kommet til fuld udfoldelse under den sidste krig: luftlandetropper, som flyvevåbnets kolossale udvikling har gjort muligt, de moderne landsætningsbåde, der kan sætte soldater i land på enhver flad kyst uden brug af nogen form for havn, og endelig den systematiske udvikling af en femtekolonne som våbenart, som den sidste krig har vist.

Disse tre nye våben har bevirket en fuldstændig revolution i den militære problemstilling. I gamle dage kunne man så at sige regne ud, hvor et angreb kunne blive sat ind: da var det landegrænsen og visse store havne, der var grund til til stadighed at bevogte. Derfor kunne man nøjes med soldater, klumpet sammen i kaserner omkring disse